

(א) 'יראת ה' ראשית דעת. משום שדבר זה נקרא ראשית, וזה השער להכנס לתוך האמונה, ועל המצוה הזו מתקנים כל העולם.

היראה נפרדת לשלשה צדדים, שנים מהם אין בהם עקר כראוי, ואחד עקר של יראה. יש אדם שירא מהקדוש ברוך הוא כדי שיחיו בניו ולא ימותו, או שירא מענש של גופו או של ממונו, ועל כן ירא ממנו פמדי. נמצאת היראה שהוא ירא מן הקדוש ברוך הוא לא שם אותה לעקר. יש אדם שפוחד מן הקדוש ברוך הוא משום שפוחד מענש אותו העולם ומענש הגיהנם. שני אלה לא עקר של יראה הם והשרש שלו.

היראה שהיא עקר, שאדם יירא מרבונו משום שהוא גדול ושליט, עקר ושרש של כל העולמות, והכל לפניו כלא חשוכים, כמו שנאמר (דניאל ד) וכל יציר הארץ פאנים חשוכים, ולשים את רצונו באותו המקום שנקרא יראה.

בכה רבי שמעון ואמר, אוי אם אמר, ואוי אם לא אמר. אם אמר - ידעו הרשעים איך יעבדו את רבונו. אם לא אמר - יאבדו החכרים את הדבר הזה. במקום ששורה יראה קדושה, מלפניה יש יראה רעה שמלקה ומכה ומקטרגת, והיא הרצועה להלקות את הרשעים, ומי שפוחד בגלל ענש המלקות והקטרוג כמו שנתבאר, לא שורה עליו אותה יראת ה' שנקראת יראת ה' לחיים. אלא מי שורה עליו? היראה הרעה

היא. ונמצא ששורה עליו הרצועה ההיא, יראה רעה ולא יראת ה'.

ומשום כך המקום שנקרא יראת ה' נקרא ראשית דעת, ועל כן נכללת כאן המצוה הזו, וזה

וְדָא אִיהִי תִרְעָא לְאַעְלָא גּוּ מְהִימְנוּתָא. וְעַל פְּקוּדָא דָּא אַתְקִימִים כָּל עַלְמָא.

יראה אתפרש לתלת סטרין. תרין מנייהו לית בהו עיקרא כדקא יאות, וחד עיקרא דיראה. אית בר נש דדחיל מקדשא בריה הוא בגין דייחון בנוהי ולא ימותון. או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה. ועל דא דחיל ליה תדיר. אשתכח יראה דאיהו דחיל לקודשא בריה הוא לא שוי לעקרא. אית בר נש דדחיל מן קדשא בריה הוא בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם. תרין אלין לאו עיקרא דיראה אנון ושרשא דיליה.

יראה דאיהי עקרא, למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה כלא חשיבין. כמה דאתמר (דניאל ד) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. ולשווא רעותיה בההוא אתר דאקרי (ב"א ב) יראה.

בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא ווי אי לא אימא. אי אימא ינדעון חייבין הין יפלחון למאריהון. אי לא אימא יאבדון חברייא מלה דא. באתר דיראה קדישא שרי, מלרע אית יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג ואיהי רצועה לאלקאה חייביא. ומאן דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר. לא שריא עליה ההיא יראת יי דאיקרי יראת יי לחיים. אלא מאן שריא עליה ההיא יראה רעה. ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה ולא יראת יי. ובגין כך אתר דאקרי יראת יי ראשית דעת